

שובתי ה

מטרתנו: להאיר ענין מבקשי ה', לסייע ליבנם בעסק פנימיות תורת החסידות
במושגת רבינו הבעל שם טוב ותלמידיו הקדושים
ולדעת את המעשה אשר יעשו לקיים מצוות ה' באופן הראוי ובכונה נכונה

חן החסידות

ביאור מאמר אחד מספרי חסידות
עם הקדמות וכללים מספרי שפתי חן, וביאור משולב

ספר השבוע:

נתיב מצותיך (קאמאראנא, נתיב האמונה שבי"ג אות כז)

הקדמות וכללים

א) עשר ספירות: השי"ת ברא עשר ספירות קדושות, שהם: כתר חכמה בינה, חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד מלכות, להנהיג בהם את העולם, והם מתחלקים לארבעה כנגד ארבע אותיות השם הוי"ה, כזה: חכמה [אות י'], בינה [אות ה'], תפארת [אות ו'] ומלכות [אות ה']. אבל עיקר הנהגת העולם הזה הוא על ידי ספירת תפארת [הכולל ששה קצוות חג"ת נה"י] ומלכות, הנקראים קוב"ה ושכינתיה, 'תפארת' הוא המשפיע, וה'מלכות' מקבלת השפע, והיא מחלקת השפע לכל הנבראים די חיותם.⁽¹⁾

ב) קומה שלימה: כיון שכל אחת מהשתי ספירות תפארת ומלכות היא הנהגה שלימה לעצמה, תפארת מושפיע ומלכות מקבל דוגמת 'אב ואם' בעולם התחתון, לכן מוכרח שיהא לכל אחת מהן קומה שלימה של עשר ספירות, המרומז בקומת האדם. אכן, מתחילה ברא אותם השי"ת חסרים בל מוחין (הג' ראשונות שלהם), וכל מציאותם לא היה אלא שבע מדות חג"ת נה"ם בלבד, כדוגמת ילד קטן שאין לו שכל ומוחין [חב"ד], ומוכן מעצמו שבאופן זה אי אפשר להיות יחוד תפארת ומלכות, כמו ילד קטן שאינו ראוי לנישואין עד שיגדל, ואז יש למעלה התעוררות הדינים שבהן נאחזים הקליפות ויונקים מן הקדושה כדי חיותם ומפרידים את היחוד הקדוש, לכן צריכין לעבוד בתורה ומצוות ותיקון המדות להמשיך הארת המוחין ולהגדיל קומתם לעשר ספירות, ובכח הארת המוחין נמתקין הדינים, ומתבטלין כל הקליפות היונקים מן הקדושה, ונעשה היחוד הגדול והקדוש למעלה.⁽²⁾

ג) חכמה ובינה: האופן איך נמשכין המוחין אל תפארת ומלכות להשתלם לעשר ספירות, הוא על ידי ספירות חכמה ובינה שעליהם, שהם המולידים שלהם [ולכן נקראים אבא ואמא], שהחכמה מוריד שפע מלמעלה וממשיכו לבינה דוגמת ה'אב', והבינה היא דוגמת האם' שנוטלת השפע שקיבלה מהאב, ואחר כך נכנסים המוחין בתוך 'תפארת' להגדילו ולבנותו לעשר ספירות שלימות, ואחר כך

חן השבוע

מאמר התבוננות בענין הפרשה והזמן

גודל כח דיבור הפה

בשבוע הזה הנקרא פרשת טהרה לומדים שני פרשיות תזריע וגם מצורע, ששניהם מדברים מטומאת וטהרת המצורע, שניהם מדברים מטומאת נגעים וטהרתן, בפרשת תזריע לומדים את ההלכות איך הבעל לשון הרע נעשה טמא על ידי דיבור ואמירת הכהן, כמו שכתב רש"י ז"ל יאמר לו טמא אתה, שבדיבור פה של הכהן נמשך עליו הטומאה, ובפרשה השניה לומדים איך 'הפה שאסר הוא הפה שהתיר', וטהרת המצורע הוא דוקא על ידי הכהן, ויש לומר בדרך צחות שלכן לומדים שני הפרשיות ביחד בשבוע אחת, ואין מפסיקים ביניהם, כי אין התורה רוצה שהאדם ישאר בטומאתו, ולכן תיכף כשלומדים בפרשת תזריע טומאתו ימשיכו ללמוד בפרשת מצורע טהרתו.

אבל זה ברור שהנגעים באים בחטא דיבור הפה, שהיא דיבר לשון הרע, ונמשך עליו הטומאה על ידי דיבור בפה הכהן, וכשהוא בטומאתו צריך לצעוק ולומר בדיבור הפה וְטָמָא טָמָא יִקְרָא, וכשהוא מוכן להטהר יִצְנֶה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים חִיּוֹת המצפצפים בקולם, כמו שכתב רש"י ז"ל "שהנגעים באין על לשון הרע שהוא מעשה פטוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים שמפספסין תמיד בצפצוף קול", הרי לך שהכל הוא הפה, כל חיי האדם הן הירידות והן העליות הכל תלוי בדיבור הפה, וזה שייכותה אל ראש חודש, שקדושתו נקבע דייקא על ידי דיבור פה הבית דין, שיאמרו בפהם מקודש מקודש, כי כח הדיבור הוא נורא מאוד.

והסביר הרה"ק בעל תפארת שלמה זלה"ה, ממה שאנו רואין על בהמה פשוטה שאין בה שום קדושה ובדאי שאסור אפילו להביאה למקום הקודש, אכן אם יאמר איש יהודי בפיו אלו השלשה תיבות הרי זה קרבן אזי מקבלת הבהמה קדושה גדולה כל כך שמביאים אותה אל העזרה, ונהפוך הענין, שאם לא יקריבו קרבן לה' אזי הוא מועל בהקדש שעונשה נורא מאוד.

והנה אנו נמצאים כעת בימי הספירה, הזמן המיוחד לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו, ולכאורה לא מצינו בה שום פעולת טהרה, והאיך יתכן שכאשר אומרים בכל יום ברכה עם 'היום' נעשים מזה מזוככים וטהורים, הרי אין בה שום עשיה ושום זיכור? אלא מאי, צריכין לומר שאלו הדיבורים הנראים פשוטים אינם דיבורים פשוטים, וכמו שכבר הקשה כן בזרע קודש (פרשת בהר), אם כנים הדברים שהספירה הוא כדי לטהר נפשות עמו ישראל מזהמתם ומטומאתם, וכי זה דרך סגולה שעל

מאיר התפארת הארה מאלו המוחין אל המלכות
לכוננה ולבנותה גם כן בעשר ספירות שלימות.⁽³⁾

ד) עבודת האדם: השי"ת כונן ובנה את האדם התחתון שיהא מרכבה ודוגמא אל הספירות העליונות, כמו שכתוב (איוב ט"ו כז) וּמַבְשֵׁרִי אֶחָזָה אֵלָיו, ועל כן בכל פעולה שהאדם עושה למטה נעשה מזה רושם גדול למעלה בספירת תפארת ומלכות, והיינו כשעובד את ה' בכח החכמה ובינה שלו כראוי, אז גורם שיהא נמשך למעלה מוחין דחכמה ובינה לתוך תפארת, וכן הוא להיפוך חס ושלום אם עבר על איזה חטא, ומאבד בזה את שכלו ודעתו כי אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, גורם בזה שיהא גם למעלה הסתלקות המוחין כפי ערך החטא הזה, ואז מתעוררים הדינים ומתאחזים הקליפות לינק שפע וחיות מן הקדושה חס ושלום.⁽⁴⁾

ה) סוגי הקליפות: שורש הקליפות מתחלק לשתיים: א] שלש קליפות הטמאות, שהם רע גמור, ושורש לכל עבירות ותאוות רעות. ב] קליפת נוגה, היא קליפה דקה שמשם באים דברים שאינם רע גמור, אבל יש בכוחם להיות מונע ומפריד מלקבל הקדושה, ונכלל בזה כל מיני תאוות גשמיים של היתר, ובכלל זה היא מדת הגאות והישות של האדם.⁽⁵⁾

ו) דחיית הקליפות: מוחין דאימא יש בכוחה לבטל ולדחות הרע של שלש קליפות הטמאות, אבל עדיין אין בכוחה לבטל ולדחות קליפת נוגה שהיא קליפה דקה מאד, וצריכין כח גדול ביותר לבטלה, אבל מוחין דאבא חזקה מאד ובכוחה לבטל גם קליפת נוגה, ולכן לפעמים כשאדם עושה איזה חטא חס ושלום גורם בזה שיסתלקו מוחין דאבא מן התפארת, ואז נשאר התפארת רק עם מוחין דאמא, וכיון שאין בכוחם להעביר קליפת נוגה, הם שולטים על האדם, וזהו שורש הנגעים, שהם דינים קשים הנותנים יניקה לקליפת נוגה, והעצה הוא לבא אל אהרן הכהן וּבְיַדוֹ, שהם היו מרכבה לספירת חכמה - אבא, והם יחזירו אותו בתשובה, ומישיכו עליו מוחין דאבא, עד שיסתלק ממנו הנגע.⁽⁶⁾

חן המקור

א. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ב, ובהקדמה ה. ב. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ח. ג. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז, ושם בהקדמה כו. ד. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז, ושם הקדמה כו עמ' תפה, וע"ע הקדמה כו עמ' תפה, ושם באות ג. ה. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז, ושם הקדמה כו עמ' תפה, ושם באות ג. ו. מבואר בשפתי חן לפסח הקדמה ג, עמ' מט-ג, ושם באות כא. ז. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ג, עמ' מ-מד. ח. עפ"י ע"ח שער לח פ"ז.

הקדמה

הקושיא הגדולה:

בס"ד זכינו ללמוד עד הנה בשני ענפים הראשונים, החילוק הגדול שיש בין שבת קודש למועדי ה', שבכל המועדים צריך האדם לעשות איתערותא דלתתא כדי להרגיש אור המועד ולקבל שפע וברכה היורד בהם, כי בלי הכנה לא יגיע לו שום אור מקדושת המועד, מה שאין כן יום שבת קדשנו הוא מקודש מעצמו בלי איתערותא דלתתא, והוא כולו באיתערותא דלעילא, ולזה ניתנה לנו מצות שבת קודם מתן תורה, כי לא הוצרך השי"ת להמתין עד שיעשו איתערותא דלתתא באמירת 'נעשה ונשמע', ולכן יוכל כל איש יהודי לזכות להרגיש קדושת השבת בשלימותה.

ועתה מתעורר קושיא גדולה וחזקה, המעיק ומעורר את כל אחד הלומד בספר הזה.

אם פנים הדברים שקדושת השבת נשפע ממרום לכל איש יהודי בשוה, למה יש חילוק בין צדיק לרשע ובין חכם לכסיל, וכל אחד מקשה על עצמו למה נגרע, למה אין אני מרגיש קדושת השבת כמו שאני רואה על צורת קדשם של ערליכע אידן וצדיקים, שעל פניהם מאיר אור השבת עד שכל הרואה אותם מכיר שהם מתענגים בנועם השבת ובקרבם בוער אש השבת, מה שאין כן אני ישינה ואין לבי מרגיש כלום.

ספר סידורו של שבת (שורש הראשון ענף ג - עלה א)

וכן הקושיא על כללות כל ישראל, שיש צדיקים ערליכע אידן שבכל שבת מאיר על פניהם קדושת השבת, ובקרבם בוער אש אהבת הבורא מרוממות השבת, ולעומתם יש אנשים פשוטים שאצלם המצב ממש להיפוך, שלדאבונם הם מבליים את כל יום השבת בשיחות בטלות ופוטפוט דברים של מה בכך, והגם שבשלחן ערוך מבואר שאסור לדבר דברים בטלים משום 'שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול', אכן מחמת שאינם מרגישים שום הנאה ביום השבת המה כמוכרחים לבלות את השבת, ועומדים וממתנינים על צאת השבת שיוכלו לחזור לעסקיהם של כל השבוע, וברגע של צאת הכוכבים המה רצים ואצים אל מעשי החול.

ולפי זה מתעורר הקושיא הגדולה, הרי כל ישראל קדושים, והשבת מגיע לכל אחד בשוה באיתערותא דלעילא ואין נצרך לזה שום איתערותא דלתתא, ולמה רואין חילוק עצום כזה בין אדם שמקיים הפסוק (משלי כד ט) פן דעה חקמה לנפשך שעולה כמנין שבת, שיש לו שבת נאה ומהודר בנועם אהבת ה', מתוקה מדבש ונופת צופים, וקונה ורוכש לעצמו חכמה וקדושה שיום השבת מסוגל לזה, לעומת אנשים פשוטים שבימים הזה הבטלה מביאה אותם לידי שיעמום חס ושלום.

הכרת קדושת שבת על פני האדם:

כבר נודע דרכו בקודש של רבינו הקדוש בעל סידורו של שבת זלה"ה לבאר כל

המשך בעמוד ג

חן החסידות

המשך מעמוד א

נתיב מצותיך (קאמארנא, נתיב האמונה שביל ג אות כו)

שלימות העבודה הבנעה ותיקון המדות

תובן הענין: עבודת ה' באש והמימות עדיין אין זה רק 'מוחין דאימא', וזוהו עדיין אפשר ליפול, והשלימות הוא הבנעה ותיקון המדות שהוא 'מוחין דאבא'

וְלֹא תִקְחֶנּוּ, הכוונה כשאין שם חכמה והכנעה ומדות טובות, דאז הוא אצל האדם ממש בבחינת המיתה תמורת החיים, והנה כאשר יש 'סגירו דנהורא עלאה', שהם מוחין מנד אבא מעורב צאהבת ישראל וצאהכנעה, ואין שם מוחין רק 'מנד אמא' - דהיינו מוחין דיבנה, אזי אף על פי שיהיה בא בכח עבודתו לה' צמדריגה קדושה באור עליון צאש להצט שלהצט צדיקות נפלא - שזה בא לו לאדם מכח 'מוח הבינה', אף על פי כן אינו בטוח כשיתאמת צו ה'נגע' והדיינים והנסיונות, שלא יפול למטה למוך הקליפות, וצפרט כשמעורב צו איזה ענין זר פניות אף דקה מן הדקה - דהיינו הרגשת ה'אני', שאז יותר נקבל שיהיה נדמה מכל וכל.

וזהו מציאות הנגעים בעבודת האדם, שהם כח הדיינים הקדושים קדושה עליונה, היורדין לגרש את הרע והחילוניים והקליפות מן האדם, ממה שמעורב צו מחטא הקדום ומחטאיו כנודע, כי בחינת 'צינה' דוחה את הרע צסוד ה'תכלת' [שבציצית שהיא כח הגבורה] שמכלה הרע, אצל אין זה כח אלא לכלות הרע צב'שלא קליפות' תאות גשמיות, אצל 'תיקון המדות' שזה עיקר עבודה, ולהנצל מטעות קליפה הרביעית הדקה שהיא קליפת 'נוגה', אין כח צ'צינה', רק על ידי היומו יחד עם ה'מחמה', אצל צלא 'מוח חכמה' של תורה לשמה צאמת, אף שסיגף עצמו ויפרוש עצמו עד שיגיע לדרגת 'בינה' לעבוד את ה' באש להבת בהבערת שלש קליפות הטמאות ממונו, מכל מקום יכול לצוא לידי טעות 'נוגה', וכשנפול לשם, אזי סובר צדעתו שהוא צדיק ואין כמותו צעולם, והקליפה יומין לו כמה טעותים וטעותים, שסובר שהוא צדיק ועושה מופתים ופעולות צשקר שלו ומללית, והוא קליפה קשה נגע צרעת.

ממנו עבודה זרה רח"ל, ולכן עומדים עליו כמה לנים ורשעים וכמה נסיונות, טלטול וגלות ועוני ועיווי, חרופין וגידופין.

והנה הפהן - הקצ"ה אב הרחמן, או הצדיק, דוחה וממתיק הדיינים ממנו על ידי הכנעה, על דרך שכתוב (מלכים א כא ט) 'הָרָאִיתָ פִּי נִכְנַע אֶחָאָב מִלְפָנָי', ואז כשמתקין הדיינים נדמה רוח הטומאה של היצר הרע ונמתק וכנע לצד ימינה, ועשה היצר הרע מלאך קדוש מסייע לעבודה השם כאש להצט צאהבת ישראל נפלאה, עם הכנעה גדולה ושמתה וצאהבת ישראל צאמת.

והגורם ל'נגע' זה, שהוא התגברות היצר צמרה שחורה וכעס וקוצר רוח, הוא ה'צרעת' סגירו דנהורא עלאה כלשון זוהר הנוכה, ועכשיו מפרש מהו ה'נהורא עלאה' שנסגר ממונו, ומבאר: דהיינו מוחין שמנד אבא, חכמה עלאה, הנותן כח לאדם שיהיה בו מיווג המדות, הכנעה, לצ שמת, מקבל הכל צשמתה וצאהבת, וצעת הסתלקות צחינה זאת - מוחין דאבא, גורמת 'צרעת' וחחיות החילוניים, תאות רעות והרהורים משונים ורעים, ומנורע חסוב כמת, כי מסתלקת ממנו ה'חכמה', שהתקמה תפסה צעליה (קהלת ז יג), וְאִתָּה מִסִּיחָה אֵת קָלָס (מתימא ט ו), וזהו שהמנורע חסוב כמת כמו שכתוב (איוב ד כא) 'צָם יָמוּתוּ

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והוא אֵל אֶרֶץ הַפֶּה, ודרשינן בזהר (תויע מט) אהרן הכהן - דל קוצ"ה. וממשיך צוהר (סס) אמר רבי יצחק. קָלִי מִלְפָנָי, נִגַע צָרַעַת' הוא דִּינָה פִּקִּיפָא, 'צָרַעַת' סגירו דִּינָה עֲלָה סגירו דִּינָה עֲלָה דְלָא נְחִית לְעֲלֵמָא, והובא אֵל הפהן דא כהן דלתתא, דהוא אתתקן למפתח ההוא סגירו וכו', ובגין כך והובא אֵל הפהן -] נגע צרעת זה דין החזק, צרעת הוא סגירת האור העליון, סגירת הטוב העליון שאינה יורדת לעולם, והובא אל הכהן של מטה, שהוא מזומן לפתוח אותו המסגור].

ולחבין הענין של פרשת הנגעים וטהרתן על פי דרכי העבודה, יש לומר דהנה בתחילת הכניסה לעבודת ה' כשארס הצדיק פורש עצמו מכל וכל מעניני עולם הזה מצלי ליהנות משום דבר, והוא פרוש וקדוש ונקרא 'זכאה למאן דעילי' [-אשרי מי שנכנס לדרגות הקדושות], אצל צריך עדיין לעמוד צמנה נסיונות, ולכן שולחין עליו 'נגעים' שהם דיינים קדושים, ונסגר ממנו נהורא וצינו עלאה, ואינו מרגיש שום אור וחיות ונטמטט לצו כאבן, וכן כמה מיני נסיונות, והכל מושגח מלמעלה במטרה לצרר מדותיו שיהיה עניו וספל רוח, לצ נכנע, פנוי ונקי מרית עבודה זרה, שהוא הגאולה והגדלות ולהשפיר על הצריות, וכיוצא

ביאור משולב

תוכן הענין:

- (א) זמן תוספת שבת מיוחד לעשות הכנה לשבת.
 (ב) קושיא גדולה למה יש הפרש בין כל סוגי אנשים בקבלת אור השבת.
 (ג) מתאר איך רואין קדושת השבת על פני עובדי ה'.

התחלת ענף ג

ענף ג: ידבר מענין מצות 'התוספת השבת', המכונה כפי חכמי אמת בשם 'הכנת השבת'
 כי אין תכלית מצות תוספות שבת רק להוסיף איזה רגעים אל יום השבת, אלא גם שבאלו הרגעים יעשה הכנה דרבה שיזכה על ידה לקבל את השבת ולהרגיש קדושתה, ולכן מיוחד ה'ענף' הזה ל**באר מה ענין הכנה זו.**

ומתוכו יתבאר, כי אף שקדושת השבת בא מחסר א-ל שלא על ידי פעולתנו ואתערותנו,
 כמו שביאר בארוכה בענף הקודם שאור קדושת השבת מאיר ומופיע באופן של 'הנהגה הראשונה' של השי"ת שהוא 'הנהגה כלליות', שאין משתנה כלל בהטבת מעשה האדם או לא, ואין עבודת האדם מסייע כלל לאותה התארה כי הוא בבחינת 'מתנה' לכל בני העולם בשוה, **מכל מקום חילוק גדול והפרש רב יש בין השראת קדושת השבת על איש החכם וירא אלהים, מהשראת הקדושה על איש הבור והמוני העם, וזה החילוק וההבדל הוא מפאת המקבלים.**

ובו ז' עלים:

עלה א

ואולם עדיין נשאר לנו קושיא גדולה, **אחר כל הנאמר למעלה מראש** שורש הראשון ועד הנה, **אשר זאת היא גודל תוקף קדושת השבת יתר על ימי השנה והחגים וזמני המועדים שצוה ה' אלהינו אותנו, שביום השבת מאיר אור קדושתו ברוב חסדי א-ל בלי שום אתערותא דלתתא,** אם כן מה נכון וראוי היה שתחול קדושת השבת על כל ישראל בשוה מקמנם ועד גדולם, **באין הפרש ומפרט כאן שלשה מושגים שבהם בולט החילוק הגדול בין איש אחד לחבירו: א] הסבל העושה מעשה טפשות בלי שכל מהמשיביל העושה מעשיו בהשכל ודעת, ב] וכבעד איש ריק שאינו יודע כלום כחכם איש מלא בחכמת התורה, ג] בעם אנשים פשוטים עמי הארץ ככהן ערליכע אידן עובדי ה', ואפשר לפי זה [להוסיף עוד מושג רביעי] שגם וְהָיָה שוה כַּצְדִּיק כְּשֹׁשֵׁב שֶׁכֵּמו שתיגיע קדושתה אצל הצדיק הגמור כן יגיע אל רשע גמור, **דכיון שאינו משתנה לפי פעולתנו ומעשינו מוכרח ההשפעה לירד לכל אחד בשוה, ואם כן קשה, מה זה שבעינינו ראינו גודל ההפרש וההבדל השתנות קדושת שבת על איש החכם והצדיק מעל אנשים פשוטים.****

ועתה מתחיל רבינו הקדוש המחבר זלה"ה לתאר קצת איך רואין קדושת השבת בפני האדם, שעל פני הצדיק נראה בחוש כשנכנס לבית המדרש לקבל שבת אשר גודל אור הקדושה בוער בלבו כרשפי אש, ומים רפים לא יוכלו לִכְבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה הַתְּקוּעָה בְּלִבּוֹ, וניכר עליו שהוא משתוקק ומתלהב לעבודת ה' כל הלילה וכל היום של שבת קודש, ולא רק ביום השבת בלבד, אלא אף גם משתדל ומתאמץ להוסיף 'הרבה' מחול על

ענין בפרטי פרטיות עד שלא ישאר צד ספק בענין, ובכן גם כאן אינו מסתפק בכתיבת הקושיא כמו שהוא, אלא הוא מבאר ומתאר במוחש הנראה אף לסומא, החילוק הגדול בין עובד ה' לאשר לא עבדו גבי קבלת אור השבת, ולכן מספר בפרוטרוט איך מאיר לעובד ה' קדושת השבת שכל סביביו מרגישין אור עליו ונועם נפלא, ולעומתו איש פשוט שלדאבנו יושב בטל ומצפה שיעבור השבת.

ובאמצע דבריו הקדושים כותב: **ותיכף אחר הטבילה בערב שבת ניכר התנוצצות קדושת שבת המאיר על פניו, כדאי להעתיק מה שמובא בספר כתבי רבי ישע שו"ב, על הרה"ק הרבי ר' זושא זלה"ה שכידוע הרבה כל ימיו בגלות וסיגופים עד שבמשך השנים נצטמק גופו הקדוש מאוד, עד כדי שהיה קטן מאוד בכמות, ותואר פניו היו כחושים ודלים מאוד, אולם בכל ערב שבת קודש כאשר חזר מן המקוה נגבה פתאום גופו הקדוש, ונתגדל נאה ומהודר ותוארו כמלאך אלקים, וככה התפשט הודו והדרו על כל סביביו במשך כל יום השבת, עד צאת השבת, ואחר כך שוב נפלו פניו עד שבוע הבאה.**

וככה סיפר הרה"ק בעל נועם אליעזר מסקולען זלה"ה על בעל המחבר ספר הקדוש הזה הלא הוא רבינו הקדוש רבי חיים מטשערנאוויטץ זלה"ה, שכל ערב שבת נתגדל קומתו עד שנשתנה זיו תואר הדרת פניו כאיש אחר, ושמע מזקן אחד שבילדותו עוד זכה להכירו, שראה אותו בהליכתו אל המקוה וגם בחזירתו, ולא היה ניכר שזה הוא אותו האדם שהלך כאן, כי היה משונה באורו ותוארו כמלאך אלקים.

ופעם אחת שבת אצלו תלמיד אחד על שבת קודש, ברצותו לשאוב מבאר מים החיים של רבו הקדוש, ושהה אצלו בעת תפלותיו הקדושות ועריכת השלחן, ואחר כך בליל שבת בערך שעה שלש כאשר כל בני הבית כבר הלכו לישן וגם אותו התלמיד כבר שוכ על ממתו, ופתאום שמע איך איש אחד ממתוכב בתוך הבית, והיה בורר אצלו שזהו איזה גב, לכן קפץ ממתו לראות מי הוא זה, אולם השתומם לראות שאין זה כי אם רבו הקדוש, שרץ בחדרו אנה אנה ופניו קדשו בוערים כלפידים, וחשב התלמיד אולי אין רבו מרגיש בטוב, ושאל את רבו על מצב בריאותו, ואם יקרא את הרופא, רבינו הסתכל עליו בתמהון למה יצטרך כעת רופא, ענה התלמיד כי כנראה שיש לרבינו יסורים לכן הוא רץ בחדרו אנה ואנה, אז ענה לו רבינו הקדוש בלהב אש קודש עס ברענט, עס ברענט, התלמיד עדיין לא הבין, ושאל 'היכן יש שריפה', אז גילה לו רבינו כי להב אש קדושת השבת בוער בקרבו באופן גדול ונורא עד שאינו יכול לישן.

ועוד מסופר על תלמיד אחד של רבינו הסיידורו של שבת שגור שם בעיר הקודש צפת, שקיבל ממנו ברכה להרגיש קדושת שבת, ובכל שנותיו לא היה יכול לישן בליל שבת קודש מגודל קדושתה, ולכן בחצי לילה הראשונה היה יושב עם החסידים שהיו רגילים להתאסף בליל שבת קודש בדברי תורה ושירות ותשבחות, וכאשר גמרו לא הלך לישן, רק הלך אל עדת הספרדים שהיה דרכם לקום באשמורת ביום השבת ולערוך אז התאספות, וערך עמהם עבודת השבת, וככה ניצל את כל המעת לעת של השבת בתורה ועבודת ה' ושירות ותשבחות, כיון שלא היה יכול לישן מגודל תבערת יקוד נועם קדושת השבת, שנכנס בו על ידי ברכתו של רבינו הקדוש זלה"ה.

הקודש בכניסתו וכיצאתו, שזה מראה גודל האהבה השורה עליו ביום הזה בחשיקות ודביקות ה', ובאהבתו שונה [מלשון הפסוק (משלי ה יט) בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁקָה תְּמִיד, ופירש רש"י בשם ר' משה הדרשן 'תשגה' תעסוק תמיד, ורבותינו פירשו לשון משגה כמשמעו בעבור אהבת ה' תהיה שוגג (שיזיח ויעשה טעותים) בשאר עסקין].

ונראה לבל הרואה ומסתכל בפני העובד ה', **כי כמעט נכסף בכלות נפשו לאלהים מגודל הבערת אש האהבה הנוער בלבו, וזה כבר מתחיל תיכף אחר הטבילה בערב שבת, שמאז כבר ניכר עליו התנוצצות קדושת שבת המאיר על פניו, וזיו הדרת אורו מכהיק סביביו עד שיראים לנשת אליו, כמאמר חכמינו ז"ל** (בראשית רבה יא א) על הפסוק (בראשית ב ג) וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, **ברכו באור פניו של אדם, שאינו דומה אור פניו של אדם כל ימות השבת לאור פניו כמות שהוא בשבת.** וכאן גילה רבינו הקדוש טפח מגדולתו הנוראה, שהוא בעצמו הרגיש וראה זאת, כי מי יוכל לספר כמה העין רואה אור השבת על פני האנשים והשתנותו מימי החול, ממש כרחוק מזרח ממערב, ועוד יותר מזה.

וכל זאת הוא אצל העובד ה', אכן לא כן הוא אצל האנשים פחותי הערך, שאינם מרגישין כלל קדושת השבת, ועליהם נאמר **איש פֶּעַר לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא יֵבִין אֶת זֹאת אִם שַׁבַּת הַיּוֹם או רביעי לבריאת עולם.** שאינו מרגיש שום שינוי בין יום השבת ליום אחר בשבוע.

בהמשך השיעורים הבאים יבואר התירוץ על קושיא זו, שיש הפרש גדול בין המקבלים האין המה מוכנים לקבל, אם עומדים בזרועות פתוחות לקבל קדושתה או לא, כאשר נזכה ללמוד להלן בס"ד.

ידי שסופרים נטהרים, והרי אנו רואים בני אדם שהגם שסופרים, לא זו שאין נטהרים ממה שעבר רק אפילו אין פורשים עדיין מטומאת החטא.

ומסביר הרה"ק מראפשיץ זלה"ה שימי הספירה הם ימי תשובה ויש חמשים שערי תשובה, ואנו סופרים לבוא לשער הנון, ושם בשער החמישים הוא האוצר שממנו נמשך רפואה והמתקת הדינים, ונמצא דעל ידי שסופרין המספר היינו שאומר בפיו בכל לילה מספר הספירה, אזי כשמגיע למספר חמישים נפתח מעצמו שער החמישים, שמשם נשפע תשובה ורפואה ברוחניות ובגשמיות, ונמצא לפי זה כי הספירה היא כמו המפתח שפותח את הדלת על ידי מספר מיוחד, וכמו מי שפותח מנעול שמכניס המספרים והשער נפתח, הרי לן שדיבור הספירה הוא מעשה ממש, כמו שפותחין דלת עם מפתח.

ובגדולת כח הדיבור כבר אמר הרה"ק בעל קדושת יום טוב זלה"ה (קדו"ט פ' שלה) שרואין בחוש, שכאשר האדם אומר דבר שק, אפילו יודע בעצמו שזה שק, אבל כאשר אומרו פעם ושנים נחקק הדבר במוחו ומתחיל לדמות בדעתו שהוא אמת, עד שהוא בעצמו כבר מאמין בהשקו. ומדה טובה מרובה באמירת האמת כמה פעמים בודאי נכנס אל תוך המוח ומתחיל להאמין במה שרוצה להאמין, ולא בתנע כתב הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקולשבורג זלה"ה בהנהגותיו (אות נג), שבאם האדם לומד תורה כענוע ובצחצוח הקול מטהר את הנפש ומכפרת אפילו על כריתות ומיתת בית דין, כי על ידי הדיבור נשתנה האדם לאיש אחר, וכמבואר בספרים על מה שאומרים בהגדה וְכָל הַפְּרָקָה לְסָפֵר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשְׁפָּחָה, שכל מה שמרבה לדבר ולספר באמונת ה' ובגדלות ה' כן נעשה יותר משוכח מוזכר ומעולה.

וכל זה מבואר בגמרא מפורשת (עירובין נד) אמר ליה שמואל לרב יהודה, שיננא (חרין ומחודד), פתח פומין קרי (ללמוד מקרא בפה מלא) פתח פומין תני (ללמוד משנה בפה מלא), כי היכי דתתקיים ביה (שהתורה שאתה לומד תשאר במוחך), ותוריק חיי (וזה סגולה לאריכות ימים), שנאמר (משלי ד כב) פִּי תִּימִים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וְלִקְלֵ בִּשְׁרוֹ מִפְּרָא, אל תקרי 'למצאיהם' אלא 'למצאיהם' בפה. ושם בגמרא מסופר על ברוריה אשת התנא הקדוש רבי מאיר שראתה איזה תלמיד שלומד בלחישו, נתנה לו דחיפה, ואמרה לו, אם לומדים בכל רמ"ח אברים משתמרת התורה בתוך הגוף, ואם לאו שוכחים הכל.

הרי מגמרא זו שני סגולות שזוכין על ידי לימוד התורה בקול רם, א] שהתורה משתמרת בו, ויזכור כל מה שלמד, ב] שיאריך ימים ושנים, והנה הסגולה הראשונה מובנת כנזכר לעיל, אבל מה שייכות אריכות ימים ושנים אל לימוד בקול, אך הענין מבואר בספרים על פי דברי הזוהר הקדוש דקודשא בריך היא ואורייתא וישאל חז, ואין הכוונה על הגוף של איש ישראלי רק על הנשמה, כי מצד הגוף נפרדים, אכן מצד הנשמה מאוחדים כל בני ישראל באחדות גמורה, והגם שהיו צדיקים שגם הגוף שלהם היה ממש כנשמה, כמו שאמר הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זלה"ה על עצמו, הלואי שיהיה הנשמה שלכם כמו הגוף שלי (מובא בספר אורח לצדיק מבנו הקדוש, בפרשה וז), כי הוא זכה על ידי ריבוי הסיגופים

ועבודות קדושות למעלה מהשגת אנושי לזכך את גופו שיהיה כל כולו נשמה, אבל באופן כללי כשמדברים מקוב"ה ואורייתא וישאל חז מדברים מהנשמה של איש ישראלי, וזה הנשמה היא מכוסה וצפונה בתוך מלבוב הגוף, ואין יכולין למשמשה בידים, אבל ההבל היוצא מן הפה של דיבורי תורה היא עצם אלקות ממש, וכאשר האדם מתדבק עם ההבל המורגש היוצא מתוך פיו בעת לימוד בקול רם, הרי הוא מתדבק בפנימיות נשמתו שהיא עצם אלוקותו יתברך, ונחשב כאילו טבל במקוה של השי"ת, ודביקות בהשי"ת מסוגל לאריכות ימים כמו שכתוב (דברים ד טו) וְאָתָם הִדְבַקְתֶּם בַּה' אֱלֹהֵיכֶם תִּימֵי פְלִקְתֶּם יוֹם.

ולכן, בעת כזאת אחר חג הפסח שהוא פָּה סָח, שעיקר מצוות החג הוא הדיבור לְמַעַן תִּסְפָּר, שהוא לשון הארה וזיכור מלשון ספיר ויהלום, כי דיבורים טובים של האדם מוזכרים את נשמתו, נצטוונו תיכף במצוות ספירת העומר שהיא גם כן ענין של זיכור על ידי אמירה בפה.

ואפשר להבין בזה מה דאיתא בגמרא (כריתות ו) שהקול יפה לבשמים, וכמו שאומרים בכל יום בפרשת הקטורת שבעת שחיקת סממני הקטורת הוצרך הכהן לומר בקול רם הִדֵּךְ הֵיטֵב, הֵיטֵב הִדֵּךְ, וזה מועיל לשפר ריח הקטורת, כי איתא בבני יששכר שכל החושים נפגמו אצל חטא אדם הראשון, וגופו נתלבש אז בלבוב חומרי של עור (באות ע') במקום לבוש רוחני של אור (באות א), וזה הלבוב מפסיק בין קדושת ה' וקדושת נשמת האדם, ולכן נסתר אור הנשמה מעינינו, אכן חוש הריח לא נפגם אז דלא כתיב בתורה שהשתמשו אדם וחיה עם חוש הריח, ממילא יכולין על ידי הריח לעורר בניקל את פנימיות נשמת האדם, וכיון שהבשמים הוא חוש הריח לכן מועיל לה ביותר השתמשות הקול, לעורר את חוש הריח, וזה יתעורר בניקל כיון שלא נפגם ואין עליה לבוש עב, ובקל יוכל לעוררה ולהגיע אליה.

ועוד נקודה חשובה להבין תוקף כח הדיבור, כי כל אות יש לה מילוי, ולדוגמה כשמסתכלין על אות א אין רואין רק אות אחת, אבל כשאומרים קריאתה אָלֶךְ בשלימות הראוי, אז שומעין ג' תיבות אלף למד פא, וכן בכל האותיות, ובכל אלו המילואים יש קדושה גדולה מאוד, כי כל אות היא צינור של השפעה וכשמתמלא האות ניתוספים עוד צינורות השפע, וידוע עד היכן הרעיש עולמות הרה"ק הרבי ר' מענדלע מרימינוב זלה"ה שלא לשנות אופן לימוד האותיות הקדושות, כי בכל פעם שאומרים האותיות נשפע אור קדוש ממרום על ידי ריבוי הצינוריים, מה שאין כן כשקוראין בלי דיבור שאז רואין רק האות הפשוט, וזה מחשיך את האות וממעט את השפע חס ושלום. ואמר הרה"ק בעל ייטב לב זלה"ה על מה שאומרים בהגדה וְיִשְׁאַיֵנוּ יוֹדָע לְשֹׁאֵל אֶת־פֶּתַח לו', הדכוונה על הילד המתחיל ללמוד א' ב' ואינו יודע איך ללמוד, אֶת־פֶּתַח לו ראשי תיבות אלף למד פא, שתאמר לו האותיות עם המילויים, ואז ישפיע עליו ועליך השפעות טובות מן השמים.

ויומתק לן לספר דרכו בקודש של הרה"ק רבי בנימין זאב מזבאריזש זלה"ה (אחד מהמחשבה ארוים שנטע הרה"ק והנורא רבי יחיאל מיכל מזלזלסטוב זלה"ה), שעבד את ה'

בתמימות יתירה, וכמה פעמים התפלל ואמר תהלים או זמירות שבת קודש כתינוק המתחיל לדבר, דהיינו שלקח מקל קטן (נקרא טייטלער) והניחו על כל אות במיוחד, ואמר כל אות בנפרד כשהוא מראה עליו עם המקל, כמו תינוק המתחיל ללמוד עצמו חיבור האותיות (מובא בספר עבודת עבודה שיחות קודש ח"ב, ע"ש), ודרך עבודה הזו מבואר בספרו של המגיד הגדול ממעזריטש זלה"ה, והיא מחמתו של הרב הקדוש והטהור הבעל שם טוב זלה"ה, שהעיקר הוא לדבר דיבורים של תורה ותפלה בכל כחו, ואז מדבק את עצמו לאור אין סוף ברוך הוא השורה בתוך האותיות, וזה מכניע כל כוחות הגופניות, ובא ממש להתפשטות הגשמיות, ואז בא לעולמות עליונים ולשכליות ולבהירות חדשות בכל פעם (תולדות אהרן זיטאמר פ' שלה, ע"ן בשפתי חן הכללי הקדמה יד ובלוית חן אריכות נאה בענין זה).

ותתבונן עוד שספירה התורה על אדם הראשון שקרא שמות לכל בהמות וחיות, ואמר הכתוב (בראשית ב טו) וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאֵדָם נִפְשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ, שהשם בלשון הקדוש שנתן אדם הראשון לכל בהמה וחיה, זה שמה האמיתי, וכשמזכירין השם דרך פה איש ישראלי מתעורר שורש חיותה, וכל שאר הלשונות המה רק כינויים ולא שמות. ולא כחנם סיפרו לנו חכמינו ז"ל שכאשר תרגמו את התורה על שפת יוונית, ירדה חושך לעולם על שלשה ימים, פשוט כפשוטו השמש לא האירה על הארץ ג' מעת לעת כי נחשך התורה, והטעם כי על ידי התרגום ניטל המילוי האמיתי, ונשארו דברי התורה כדבר חשוך שאין בתוכה כלום (ע"ן שפתי חן לחנוכה הקדמה ב אור הגנוז).

ולכן כתב רבינו הרה"ק בעל בני יששכר זלה"ה, שבאם איש יהודי הוא חולה חס ושלום, לא יאמרו עליו שהוא חולה בלשון הקודש רק נישט געזונט, והטעם שלא להמשיך עליו הענין על ידי דיבור הפה, ולכן היה המנהג שגם כשאומרים מן שביריך לחולה השמיטו תיבת 'לחולה', ואמרו רק הוא יברך וירפא את פלוני בן פלוני, כי דיבור של יהודי פועל למעלה ואין ראוי להביא עליו את החולי על ידי הדיבור, הרי לן כמה דיבור פועל למעלה, נורא נוראות.

לכן עתה כשלומדים הלכות טומאת וטהרת המצורע, ורואין שהנגעים באים על ידי חטא לשון הרע, בחשבו שהוא לא עשה כלום רק דיבור (כדאיתא בעבודת ישראל לשבת הגדול על מצה שהכסופו פניו חמץ והעולם אין נוהרין בוה) ועוד מתנצל עצמו באמרו 'מצחק אני', לכן שלח ה' נגע לטמא אותו על ידי דיבור הכתן, ואז ישלח חוץ למחנה ויוצטרך לצעוק בפה טמא טמא יקרא', אז יתחיל להבין קדושת וחשיבות הדיבור, וישמור דיבורו שיהיה איידל און ריין.

וכמו דאיתא במדרש בפרשה זו המעשה עם רוכל אחד שהכריז מאן בעי סמא דחיי, והוציא ספר תהלים ואמר (תהלים לד יג-יד) מִי הָאִישׁ הַחֲפֹץ חַיִּים, נָצַר לְשׁוֹנֵךְ מֵרַע וּשְׁפָתָיֶךָ מִדְּבַר מַרְמָה, כי מֵתָה חַיִּים בְּיַד הַלָּשׁוֹן, יעזור השי"ת שנזכה להבין חשיבות הדיבור ולשמור עליה, ולהשתמש עמה לתורה ולתפלה בקול רם כראוי, ויתקבלו לרחמים ולרצון להשם יתברך.

יצא לאור ע"י מכון שפתי חן

לקבל, לנדב, להעיר על הגליון וכן לקבל הגליון על הפאסט נא להתקשר עם המכון 646-838-1822 gilyonsc@gmail.com

זכות פרנס הגליון נתנדב לעילוי נשמת הרב הגאון הצדיק המפורסם רבי יעקב אלעזר מענדלֶאוויטש זלה"ה בן יבלחט"א מוה"ר יהושע שליט"א נלב"ע ביום ג' אייר שנת תש"פ לפ"ק